

"Historiallista fiktiota parhaimmillaan."

MyWeekly

SYREENI- LEHTO

TRACY REES

sitruuna

TRACY REES
SYREENI-
LEHTO

Suomentanut Anu Heino

sitruuna

Aiemmin julkaistu
Ruusutarha

Englanninkielinen alkuteos *The Elopement*
Copyright © Tracy Rees 2022

Lainauksen Henry Murgerin teoksesta *Boheemielämää*
on suomentanut Eino Palola, v. 1924.

First published 2022 by MacMillan an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited

ISBN 978-952-409-045-2

1. painos

ScandBook UAB, 2024

Sitruuna Kustannus Oy
www.sitruunakustannus.fi

Omistettu Katille, Patsylle ja Beckylle

Pansy

Highgate, Lontoo, 1897

Torstai ja helmikuun puoliväli. Kylmää ja pimeää, tuuli ja sade hakasivat ullakon kattoa. Kerta kaikkiaan erittäin vastenmielinen päivä. Torstait olivat kuitenkin Pansylle pyhiä. Edes tammikuun kirpeinä pakkaspäivinä häntä ei haitannut tarpoa syvässä vastasataneessa lumessa, sillä aina torstaisin Pansy pääsi käymään kotona.

Hän tarkasteli kynttilänvalossa kuvaansa pienestä lohkeilleesta peilistä, jonka Maisie, yksi toisista sisäköistä, oli tuonut yläkertaan. Peilin pinta oli tumma ja täplikäs ja valo hämärä, mutta hän kykeni juuri ja juuri näkemään, että hänen uusi sininen hattunsa näytti hyvältä hänen kastanjanruskeilla kiharoillaan, jotka olivat yleensä nutturalla sisäkön hilkan alla, ja että hänen vihreät silmänsä näyttivät kerrankin toiveikkailta. Hän yritti olla katsomatta suunsa ympärille ilmestyneitä katkeria juonteita ja kiiruhti alas portaita: kaksi, kolme, neljä kerrosta, ja vielä yksi kellarikerrokseen. Hetken kuluttua hän livahtaisi keittiön ovesta sarastavaan aamuun, ja hänen sydämensä hypähteli innosta. Ulkona saattoi hyvinkin sataa räntää ja olla pimeää, mutta tarvittaisiin luontoa suurempia voimia pitämään Pansy poissa Elstreesta näin torstaisin. Garrowgate Hallista kuitenkin löytyi tällainen mahti: hänen emäntänsä Maude Blythen tahto.

Taloudenhoitaja Rouva Clarendon, jonka tehtävänä oli panna rouvan tahto täytäntöön, lymyili kellarin vetoisan, laatoitetun käytävän varjoissa. ”Charlotte on sairas. Sinua tarvitaan”, hän sanoi nähdessään Pansyn.

Näiden sanojen myötä Pansy näki ihanan torstainsa – äitinsä hymyn, siskonsa halaukset, kotiruoan ja kaikki muut Elstreessä vietetävän päivän ilot – haihtuvan kuin savuna ilmaan.

”Tänään on vapaapäiväni!” Pansy huudahti epätoivoisena. ”Rouva Clarendon, olkaa niin kiltti”, hän lisäsi.

”Olen erittäin tietoinen asiasta, mutta luuletko sellaisen hetkauttavan emäntää?”

”En hetkeäkään”, Pansy sanoi lievästi myrtyneenä unohtaen hetkeksi käytöstapansa.

”Parasta säästää tuo äänensävy muihin yhteyksiin. Palaa ullakolle ja vaihda työasu yllesi. Ei ole hetkeäkään hukattavana, talo ei pyöri itsestään.”

Aivan kuin Pansy ei olisi sitä tiennyt. Päivittäisten askareiden lista oli loputon ja yksitoikkoisuus armoton. Tietenkin hän tottelisi. Silti hän ei vähään aikaan kyennyt liikahdamaankaan, sillä pettymys juurrutti hänet lattiaan. ”Äitini odottaa minua. Hän huolestuu. En voi tuottaa hänelle pettymystä.”

”Sinun pitäisi huolehtia siitä, ettet tuota pettymystä rouva *Blythelle*, joka maksaa palkkasi ja jolle sinun kuuluu olla lojaali.”

Pansya ei olisi voinut vähempää kiinnostaa, tuottiko hän pettymyksen rouva Blythelle vai ei, mutta hän sanoi sen sijaan: ”Kyllä, rouva Clarendon. Milloin voin sitten pitää vapaapäiväni? Vaihdarko jonkun muun tytön kanssa viikonloppuna?”

Taloudenhoitaja puuskahti ja pyöritteli silmiään. ”Miten ihmeessä se muka onnistuisi? Voit pitää vapaapäiväsi ensi torstaina, hyvänen aika, siihenhän on vain viikko.”

”Mutta se kuuluu työsopimukseeni, rouva Clarendon! Anteeksi nyt, mutta niin se vain on. Yksi vapaapäivä joka viikko! Se lukee työ-

ehdoissa!” Pansy oli tietoinen siitä, että hänen äänensä oli tulvillaan huutomerkkejä, mutta hän kiehui raivosta.

”Kuten myös se, että pitää olla käytettävissä silloin kun tarvitaan. Tilney, en aio väitellä tästä. Käy vaihtamassa vaatteesi tai etsi uusi työpaikka.” Rouva Clarendon kääntyi kannoillaan ja katosi keittiön syövereihin.

Pansylla oli edelleen vaikeuksia saada itseään liikkeelle. *Vain viikko.* Taloudenhoitaja sanoi sen ikään kuin viikko olisi ollut pelkkä seitsemän päivän patkä, muuta Pansylle se oli tuhannen kilometrin levyinen autio-maa. Kyse ei kuitenkaan ollut vain siitä. Hän uskoi vakaasti, että torstai-päivillä oli ratkaisevan tärkeä vaikutus hänen hengissä pysymiseensä, suurempi kuin ruoalla ja vedellä. Vapaapäivänsä avulla hän selviytyi seuraavasta viikosta. Kotona vietetty päivä oli hänen olemassaolonsa kal-lisarvoisin osuus; ainoa hetki, jolloin hän todella tunsii olevansa oma it-sensä. Muulloin hän ei ollut oikein varma, kuka Pansy Tilneysta oli tullut.

Hän oli työskennellyt vauraan Blythen perheen sisäkkönä jo seitse-män vuotta, ja sinä aikana hänen persoonallisuutensa oli tylsistynyt, toiveikkuutensa rapissut ja kaikki hänen parhaimmat piirteensä oli-vat korvautuneet järjestelmällisesti yksi toisensa jälkeen vähemmän ihailtavilla ominaisuuksilla. Hän oli yksinkertaisesti vain Tilney, toi-miva olento. Vain torstaisin hän saattoi jälleen tavoittaa murusen siitä työstä, joka hän oli ollut ennen kuin lähti kuusitoistavuotiaana kotoa kohti jotakin, mistä oli pitänyt tulla hänen suuri seikkailunsa.

Hän kääntyi vihdoin kannoillaan ja raahautui takaisin ullakolle, uskaliaasti lähempänä sijaitsevan pääportaikon kautta. Hän oli jo vii-vytellyt tarpeeksi kauan, ja rouva Clarendon oli nyreissään. Kukaan perheenjäsenistä ei olisi vielä tähän aikaan jalkeilla. Hänen päivänsä oli ilmeisesti kuitenkin määrä muuttua vieläkin kurjemmaksi, sillä hän törmäsi toisen kerroksen tasanteella itse talon emäntään.

”Anteeksi, rouva”, hän mutisi tuijottaen varpaitaan ja pujahti sivum-malle. Palvelijoiden piti pysytellä hiljaa ja näkymättömissä kuin hyvien

haltijoiden, jotka tekivät työt ja saivat kaiken sujumaan kuin rasvattu, jotta perhe saattoi nauttia hienostuneista hetkistään siinä uskossa, että sellaista elämä vain oli.

Blythien taloudessa toimittiin juuri tähän tapaan. Toiset työnantajat odottivat palvelusväkensä olevan ahkeria, rehellisiä ja omaavan hyvän työmoraalin. Toki Blythetkin vaativat samoja ominaisuuksia, mutta niiden lisäksi myös paljon muuta: miellyttävää ulkonäköä, hienostunutta ääntä, riittävää pituutta, siroa ruumiinrakennetta, kevyttä askelta, taitoa pysyä näkymättömissä, kykyä pysyä tahrattoman siistinä myös tulisijoja siivotessa tai laskiämpäreitä tyhjentäessä ja kykyä vaistomaisesti aavistaa, kun on törmäämässä johon kuhun Blythen perheestä, ja haihtua paikalta kuin aave. Pansy suoriutui erinomaisesti kaikista vaatimuksista, mutta hänen ei olisi *pitänyt* olla tänään töissä. Hänen vaistonsa olivat hetkellisesti poissa päältä. Kaiken kukkuraksi, milloin Maude Blythe muka oli viimeksi noussut sängystä ja pukeutunut päästä varpaisiin aamuseitsemältä?

Pansy ohitti rouvan hiipien ja toivoi, että jos hän ei katsoisi emäntää, tämä ei huomaisi häntä. Hänellä ei kuitenkaan käynyt niin hyvä tuuri.

”Hetkinen!”

Ääni oli määräävä. Se pystyisi särkeämään lasin. Pansy pysähtyi.

”Käänny!”

Pansy kääntyi ympäri ja nosti vastahakoisesti katseensa. Maude Blythe oli pukeutunut purppuraan, ja hänen vaaleansinisten silmiensä katse oli tyrmistynyt.

”Kuka sinä olet ja mitä teet talossani?”

”Olen Tilney, rouva, yksi sisäköistä. Minulla piti olla vapaapäivä, mutta yksi tytöistä on sairaana. Rouva Clarendon pysäytti minut, kun olin lähdössä ja lähetti vaihtamaan vaatteet. Tuuraan sairastunutta sisäkköä.”

Tuli pieni tauko, sillä kuka tiesi, mitä rouva Blythen mielessä liikkui. Sitten hän sanoi: ”Ahaa”, ja käveli pois.

Pansy katsoi rouvan perään ja tunsi, kuinka hänen kasvonsa väen-tyivät epäuskoiseen irvistykseen. Ei minkäänlaista myötätunnon il-
mausta tai kiitoksen sanaa. Rouva ei tunnistanut edes omaa henkilö-
kuntaansa, kun näki heidät heidän omissa vaatteissaan. Miksipä olisi
tunnistanutkaan, sillä hän ei koskaan *katsonut* heitä. Rouva Blythe oli
katsonut Pansya silmiin viimeksi silloin, kun heidät esiteltiin toisilleen
seitsemän vuotta sitten Pansyn saadessa työpaikan. Uskomatonta kyllä,
Pansy oli ollut silloin onnellinen ja ylpeä.

Hän kipusi loputkin rappuset ullakolle ja vajosi sängylle. Hän jakoi
huoneen kahden muun tytön, Loun ja Maisien kanssa, mutta he olivat
olleet työntouhussa jo kaksi tuntia. Takin ja puvun yläosan riisuminen
tuntui vaikeammalta kuin vesiämpärien tai polttopuiden raahaami-
nen. Hän ei voinut millään käsittää, että hänen torstainsa, hänen ihana
torstainsa, oli ryöväyttä häneltä.

”Kylläpä siinä meni ikuisuus”, rouva Clarendon puuskahti, kun Pansy
vihdoin ilmestyi keittiöön yllään vaaleansinikuosinen aamupäivä-
puku, valkoinen esiliina ja päähine. Iltapäivällä hän vaihtaisi ylleen
mustan puvun, valkoisen esiliinan ja valkoisen nauhoilla varuste-
tun hilkan. Tuntui oudolta palata taas työrooliin ja siihen kuuluvaan
asuun, sillä parikymmentä minuuttia aiemmin hän oli ollut omassa
hatussaan ja takissaan valmiina viettämään päivän Pansyna. ”Aloita
salongista. Tuoreita kukkia, sytytä tuli, ja ai niin, torstai on matto-
päivä. Vie matot ulos ja piiskaa ne. Neiti Blythe odottaa neiti Craw-
fordia vierailulle – voi, minunhan pitäisi kutsua häntä nyt nuorirouva
Blytheksi! Unohdan sen jatkuvasti. Vauhtia töppösiin.”

”Huonoa tuuria, Pansy kultaseni”, Lou mutisi kiiruhtaessaan ohi
laskiämpäriä kantaen.

Pansy sytytti ensin valkean tulisijaan ja tarttui sitten intialaismattoi-
hin yksi kerrallaan. Niitä oli salongissa kuusi, kaikki turkoosin, puu-
terinsinisen ja kullan sävyisiä. Ne olivat valtavan kokoisia ja painavia.

Hän kantoi ensimmäisen sisäpihalle ja pinnisteli saadakseen nostettua sen narulle. Sitten hän tamppasi mattoa kuin henkensä edestä.

Satoi yhä, vaikkei enää yhtä rankasti. Jokaisella lyönnillä Pansy loihti Rowena Blythen täydelliset kasvot eteensä ja kuvitteli lyövänsä niitä vimmatulla voimalla, iskevänsä Rowenan helmiäishampaat hänen joutsenmaiseen kurkkuunsa ja ruhjovansa hänen satiinisen ihonsa viinirypäleen violetinpuhuvaksi. Sen jälkeen ja vaihtelun vuoksi hän ajatteli Rowenan äitiä Maude Blythea. Sitten hänen isäänsä. Toisen maton kohdalla hän kuvitteli mätківänsä ensin vanhaa kunnon rouva Clarendonia ja sitten nuorta rouva Blythea, toisin sanoen Verity Crawfordia, joka oli mennyt jouluna naimisiin Blythien vanhimman pojan kanssa. Purettuaan riittävästi kiukkuaan Verity Blytheen, hän siirsi ajatuksensa uudelleen Rowenaan. Pansy vihasi Rowenaa heistä kaikista eniten.

Milloin minusta tuli tällainen ihminen? hän mietti raahatessaan viimeisenkin maton takaisin salonkiin ja levittäessään sen kultaisen damastidivaanin eteen. *Koska tällainen määrä vihaa livahti sisimpääni ja täytti sen ääriään myöten?*

Kun hän poistui huoneesta etsiäkseen kukkia maljakoihin ja lys-teri- ja kristallikannuihin laitettavaksi, hän törmäsi John Hobbsiin, vanhempaan miespalvelijaan ja suureen rakkauteensa.

”Hyvää huomenta, Pansy!” John huikkasi säteilevän hyväntahtoinen hymy kasvoillaan. ”Mitä sinä täällä teet torstaina?”

”Huomenta, John. Charlotte meni sairastumaan. Rouva Clarendon sai minut kiinni, kun tein lähtöä. En päässytkään kotiin.”

”Kamalaa.” John tiesi paremmin kuin kukaan muu, mitä torstait merkitsivät Pansylle. He kaksi olivat ystäviä; he puhuivat, nauroivat ja uskoutuivat toisilleen. He olivat työskennelleet yhdessä jo seitsemän vuotta, asuneet samassa talossa, ja monilukuisen henkilökunnan joukossa heidän välilleen oli muodostunut välittömästi yhteys. John sanoi usein, että Pansy oli hänelle kuin sisko, mikä raivostutti Pansya. Sen

pidemmälle heidän ystävyytensä ei kuitenkaan mennyt, sillä vaikka Pansy oli avuttomasti rakastunut Johniin, John oli rakastunut erääseen toiseen. Mies tiesi itsekkin, että rakkaus oli tuhoon tuomittu. Pansy odotti sydän pakahtuen kulisseissa, että John päättäisi antaa itselleen mahdollisuuden onneen. Häntä ei häittäisi olla kakkosvaihtoehto, jos se tarkoittaisi, että hän saisi omakseen John Hobbsin, ystävällisimmän ja parhaimman miehen, jonka hän oli koskaan tavannut.

John ei kuitenkaan antanut periksi rakkautensa suhteen, vaikka hänen kiintymyksensä kohde ei luultavasti edes tiennyt hänen nimeään. Nainen *ei koskaan* käsittäisi, miten hyvä ja jalo sydän miehellä oli, ja vain siksi, ettei hän ollut herttua, lordi tai hitto vieköön *kuningas*. Niinpä he olivat molemmat loukussa täällä. Pansy oli tuomittu ikuisesti seuraamaan Johnia, ja John kulkemaan palvovasti Rowena Blythen kintereillä.